

SEGONA ÉPOCA. ANY I.—NÚM. 6.

BARCELONA, 25 DE JUNY, 1889

L' AVENÇ

LITERARI * ARTISTICH * CIENTIFICH

REVISTA MENSUAL IL-LUSTRADA

Alayó

DON FRANCESCH PELAY BRIZ

Lo día 12 del corrent mes, lo Director d' aquesta revista m' escrivía, des de Tona en los següents termes:

«Molt senyor meu y amich: Fa temps que desitjo publicar á L' AVENS un retrato del Sr. Briz, com á mostra d' agrahiment per lo molt que li deu nostre renaixement literari y pera que 's veja que no tothom deixa de tenir en compte los serveys prestats en sa laboriosa vida.»

«Des de un principi m' havia fet la ilusió de que l' article que acompanyés lo retrato fos degut á la ploma de V., y 'm farà un favor que li agrahiré de veras si V. accepta ma proposició.»

«M' ofereixo son afm. servidor y amich:

J. Massó Torrents

La honrosa comanda del jove y entussiasta escriptor, me posa en una situació difícil per mes d' un concepte.

Jo agrahesch com se mereix la galantería que ha tingut ab mi 'l senyor Massó; però, si vull correspóndrehi, he de topar-me desseguida ab la modestia del senyor Briz (modestia tant gran com los seus mérits) y ab lo seu estat nirviós. Sè que, fentho, per ser jo qui ho fa, vaig á darli un disgut; però també sè que pèl senyor Massó y per tots quants conegan lo valer d' en Briz, lo que li dech com á escriptor y l' amistat íntima que 'ns uneix ja fa mes de vint anys; en opinió de tots los que açó conegan, no tinch excusa, dech ferho.

A dir la veritat, la conciencia també 'm diu que 'u dech

fer, y 'l cor se me 'n hi va, no sols per afecte sinó per esperit de justícia; però voldria ferho bè, voldria possehir las qualitats necessarias pera dar interés al treball ó, quan menys, poder presentar una bio-bibliografía complerta. Respecte á lo primer, no puch dar mes de lo que tinch, y, en quant á lo segon, me mancan datos que l' únich que podria dármeles ja sè de cert que me 'ls negaria. Lo temps també es altre dels factors que han de tenirse en compte. ¿Y l' espay que L' AVENS pot concedirme, bastaria?

Ara m' adono de que potser gasto aquest espay inútilment. Sía com sía, donchs, anem al assumpto.

Francesch, Pelay, Joan Briz y Fernández es barceloní, y, segons los meus càlculs, deguè neixè l' any 1839. Lo sèu nom de casa, que no tè res de catalá ni d' espanyol, fa sospitar si podria ésser, com lo del poeta bretò Brizeux, originari d' Irlanda; però deixant açó que no es mes que una hipòtèssis, dirè que 'l seu avi de part de pare era un militar fill del regne de Múrcia que havent fet la guerra primer contra l' anglés y la del any vuyt, després contra la França, va casarse ab una pubilla de casa Rius, casa noble y acomodada del poble de Vilasseca en lo camp de Tarragona. Podria suposarse que 'l segon nom Fernández li haguès vingut de Castella; però no es aixís: va durlo un dels passats del nostre poeta d' una casa de Portugal, á causa d' entusiasmes polítichs, y, temps á venir, un dels Fernández, va unirse ab una filla de pares italians. D' aquest matrimoni va neixè Dona María Agna Fernández y Massola, mare del nostre Briz.

No hi há dupte de que tals orígens poden haver influhit en lo caràcter y las aptituts del Briz d' ara, mes lo que puch assegurar es que hi varen fer molt la educaciò y l' exemple dels seus pares. Jo no he conegut á D. Francesch Briz y Rius; però sè qu' era en tot home coratjòs y sancer y un dels que ab mes dignitat y fermesa han dut la banda de regidor del municipi de Barcelona: de Dona María Agna, puch dir que, havent tingut la satisfacciò de tractarla alguns anys, sempre havia vist en ella una senyora d' educaciò finíssima, inteligencia penetrant y gran cor. Bona cosa de las qualitats dels dos cónjuges va replegar son fill.

Era aquest mòlt jove y cursava, crech jo, la ensenyansa segona quan son pare va morir-se. Finida aquesta, va dedicar-se ab mòlt profit al estudi del dret que deixá en l' ayre trobant-se, ja á las darrerías. Las causas que 'l varen moure á pendre semblant determini varen ser tres: lo concell del metge després d' una malaltía: l' afició á la literatura que 'l tenia dominat y certas consideracions que, honrant molt al home, passàren per alt per temor de mortificarlo.

Va llansarse del tot al conreu de las lletras, y poch després venia l' esclat de la renaixensa catalana. Los Jochs Florals se restauravan, y ell va esser dels adjunts primers; però aquesta institució va apareixe purament ab caràcter literari é històrich, com un desig de restaurar la llengua y traure del oblit nostras passadas glorias: era, en una paraula, mes aviat evocació de recorts que naixement d' esperansa. En Briz, que llavors ja s' havia donat á coneixe escrivint en castellá, que dominava aqueixa llengua, qu' era sollicitat y retribuít pèls editors, va creure que 's devia del tot á la seva pátria, y va renunciar als avantatges que li brindava la llengua forastera: á ser mestre preferia posarse aprenent; podent ser conegut de mòlts, volguè serho de poch; y deixant de guanyar diners va comensar á gastar-ne, y no poch, per obras altament profitosas al catalanisme. A ferho, no li duyan error de càlculs ni vanas ambicions personals; ho feya ab tot coneixement y empés d' un noble entusiasme patriòtich, del que no creyém que puga trobarse un altre exemple en lo nostre pais.

Una de las sevas empresas literarias mes difícils, va ser la traducció del poema *Mireïo*, de Mistral, de la que va surtir ayrosíssim, fentla quasi paraula per paraula y ab lo mateix metre que l' autor va escriurela. Tambè era mòlt jove (crech que no mes tenia dinou anys) quan publicava la edició primera de las *Obras del poeta Ausias March* que ha vist la llum en la centuria nostra (1). Mòlta forsa de voluntat necessitava pera fer un treball enujòs de coteigs y transcripcions qui, com en Briz, tenia una imaginació exhuberant y, per consegüent, duya

(1) Duas edicions mes n' han surtit després de la de Briz, totas duas prenent per patró la d' aquest, però no tant complertas en lo tocant á biografia y traduccions.

de cap una muniò de projectes temptadors sobre tot per un jove. ¡Ah! es que 'l poeta novell comprenia y estimava de cor al poeta antich, y l' estimava com ningú mes ha provat estimarlo.

Altra de las obras raras é importants que va donar á co-neixe es lo *Llibre de les dones é de concells*, de Mossen Jaume Roig. *Lo llibre dels poetas* es també servey important qu' ell va fer á la nostra literatura, ja que avans ni després ha surtit cap mes obra consemblant de tanta importancia.

Feya móltls anys que 'l savi é inolvidable D. Manel Milá y Fontanals havia publicat lo seu *Romancerillo catalán*; però des de llavors se trobava sens conreu l' estudi de la literatura del poble, fins qu' en Briz va donarhi una empenta poderosa ab sos cinch volums de *Cançons de la terra*, logrant aixís que á Espanya y fóra d' ella fossen coneguts y estimats aquells rims y aquellas melodias y que altres s' encoratjassen ab son exemple, pera dedicarse á treballar en los rams diversos de aquesta lley d' estudis. En mans d' ell, aquestas publicacions eran delitosas y de profit á la vegada, sens pendre 'l caràcter d' embafadora erudició ni perdre la fesomia de la terra; no succehia com ara que á algú li serveixen pera fer lo set-ciencias, ni tampoch hi havia 'l mal gust de batejarlos ab un nom gené-rich qu' en catalá no vol dir res.

A n' ell devem lo *Calendari catalá*, publicaciò que va sostenir des de 1865 fins á 1881, com també li som deutors del primer periòdich verament literari que va eixir en nostre idioma. *Lo Gay saber*, al que 'ns referim, va apareixe durant los anys 68 y 69, reheixint des del 78 al 82. Tant aquesta Revista com lo *Calendari*, foren un estímulo seguit pèls escriptors y, al mateix temps, un gran element de propaganda entre 'ls diversos estaments del nostre poble; però ¡quanta feyna y quants neguits portaren al séu benemérit Director!

La paraula propaganda qu' he usat no fa gayre, me du á considerar á en Briz baix un altre aspecte importantíssim.

He dit mes amunt que 'ls Jochs florals, en la seva naixensa, no tenian mes que caràcter literari é històrich; y es necessari aclarir aquest punt, may sia sinó per lo que podrian arguhir esperits meticulosos.

Es cert que á la primeria del renaixement se retreyan so-

vint passadas glórias en tó planyívol; mes aixó era sempre una expansió d' anyoransa, com la qu' excita un bè perdut que no ha de tornar may mes; res d' esperansas de formal reivindicació pèl pervenir. Dich res, perque va ser mòlt poch lo qu' en tal sentit va dirse en termes poch categórichs, y ni hi haguè perseverancia en sostenirho.

Dels escriptors de la primera época dels Jochs florals, un va havernhi qu' escriguès en tal sentit ab cert atreviment y ab alguna insistencia, però tinch motius per creure, que tal manera de sentir no era expontánea en ell, sinó comanada d' altri y adoptada pera fins particulars. Qu' eran fins particulars los que movían á n' aquell home, ho provan lo no haver perseverat en semblants ideas y 'l voler dar un capgirell á lo que no podia ja esbarrassar: respecte á serli tals ideas comanadas, crech que va deures al tracte ab lo llavors jove Briz; perqu' en Briz va ser qui primer va sentirlas ab veritable forsa, y, encara que pese á n' algú, vells y joves, tots los que las sentím avuy día, directament ó de segona má, som en aixó deixebles d' ell.

En lo ram de la literatura també hi há mòlts que poden dirse sos deixebles, y alguns son veritables notabilitats. Lo més humil y 'l que li deu mes de tots, en aquest sentit, es lo qui escriu las presents ratllas.

En los temps en que 'l *Calendari* y *Lo Gay Saber* eixían, jo vaig ser testimoni de lo mòlt que va fer esmenant travalls del un, dirigint al altre y encoratjant á tots los que se li presentessen, sempre y quan ell coneguès que reunían condicions per arribar á fer alguna cosa. Aixó sol lo tenia ocupat la major part del día, donchs eran raras las horas en que un ó altre no 'l destorbès, y jo confesso que vaig ser un dels que mes sovint lo visitavan. Ab tot, lo periódich y 'l *Calendari* surtían y 'l seu col·leccionador encara, de tant en tant, publicava algun llibre. ¿Cóm ho feya? Aprofitant los curts moments de no tenir visitas y treballant com un desesperat bona part de la nit.

Essent ell la activitat mateixa, fent tot lo que acabo de dir, encara concorria ab los seus travalls á diferents certámens de Catalunya y del extranger, guanyant mòltas distincions, entre ellas lo títol de Mestre en Gay saber en los Jochs florals de

Barcelona, costantli mòltas d' ellas bon xich mes de guanyar que á altres que las han obtingudas sense tantas condicions de saber y d' enginy.

—¿Y aixó, per qué?—preguntará algú.

—*Non ragionar*—respondrém, com diu lo poeta florentí, perque val mes no parlarne.

Mòlt llarga es la llista de las obras que portan lo seu nom, y molt mes ho fòra encara, si haguès publicat tot lo que ha escrit. Bona part l' autor va condempnarho al foch aixís que va ser fet; però bastant ne resta que seguirá inédit si Dèu no hi mira. A mes de las obras de qu' hem fet esment y de las produccions castellanias, que també deixarem en banda, són d' ell los següents títols:

La Masia dels Amors, poema popular.—*Las baladas*.—*La panolla y La roja*, dos aplechs de noveletas, rondallas y tradicions.—*Las venjansas del rey Pere*, romansos històrics.—*Flors y violas*, poesías.—*Lo coronel d' Anjou*, novela.—*Lo llibre del cor meu*, poesías.—*Lo brot d' achs*, poesías.—*La cansó del mestre Jan*.—*Alazarch*, romans històric.—*Lo llibre dels cants*, traducció.—*Lo llibre dels àngels*, en vers.—*Lo llibre dels noys*, en vers.—*Jardinet de orats*, important fracment d' un códex del segle XV.—*Primaveras*, poesías.—*La creu de plata*, *Bach de Roda*, *Miquel Rius*, *La fals* (en col·laboració aquesta ab en Frederich Soler), total, quatre dramas.—*Las malas llengas*, *Lo barret blanch*, comedias.—*La pinya d' or*, comedia de màgica.—*Qui s' espera 's desespera*, apariament d' un monólech extranger.—*La Orientada*, poema épich en tretze cants.

Aquestas són, si no totes, la major part de las obras publicadas per en Briz, hont se troban representats los mes diversos genres de la literatura. La activitat que representan en sí ja es molt notable; però si 's considera que mòlt d' aixó ha sigut fet, entre mig de mòltas altrs cosas útils al art y al catalanisme, escatimantse las horas de repós, per un home que, fa mes de vint anys, está sufrint una penosa malaltia; si tot aixó 's considera bè, resulta meravellós y altament meritori. N' obstant aixó, y 'ls mereixements transcrits, y ser mòltas de las indicadas obras de las de mes válua ab que compta la nostra renaixensa, quasi may s' ha fet ab' ellas la deguda justicia

aquí á Catalunya, especialment ab ·lo poema *La Orientada*, qu' es una producció capdalt, que honraria á qualsevol literatura. Fóra d' aquí, al extranger, li han tributat importants revistes los elogis que 's mereix.

Tanta ingratitut ab qui tal y tant ha fet, ab qui, en tots sentits, mes ha treballat y mes que ningú ha influït en la marxa del catalanisme (*), ningú podrà explicársela. Jo la explicaria prou, si no temès ab aixó mortificar mòlt al bondadòs, al cristiá excelent, al senyor Briz, á qui prou afligeixen sos màls físichs y las pérduas de familia qu' en poch's anys ha sofert.

Jo li prego que 'm perdone 'l disgust que ocasiono á la seva modestia ab aquest escrit mal girbat y fet depressa, considerant que las circumstancias m' han precisat á ferho. Havermhi negat resoludament, hauria significat als ulls de tothom que jo era un home malagrahit y contemporisador ab las injusticias; y mon excelent amich no ha de voler, de cap manera, que jo passe per'lo que, gracias á Dèu, no sò.

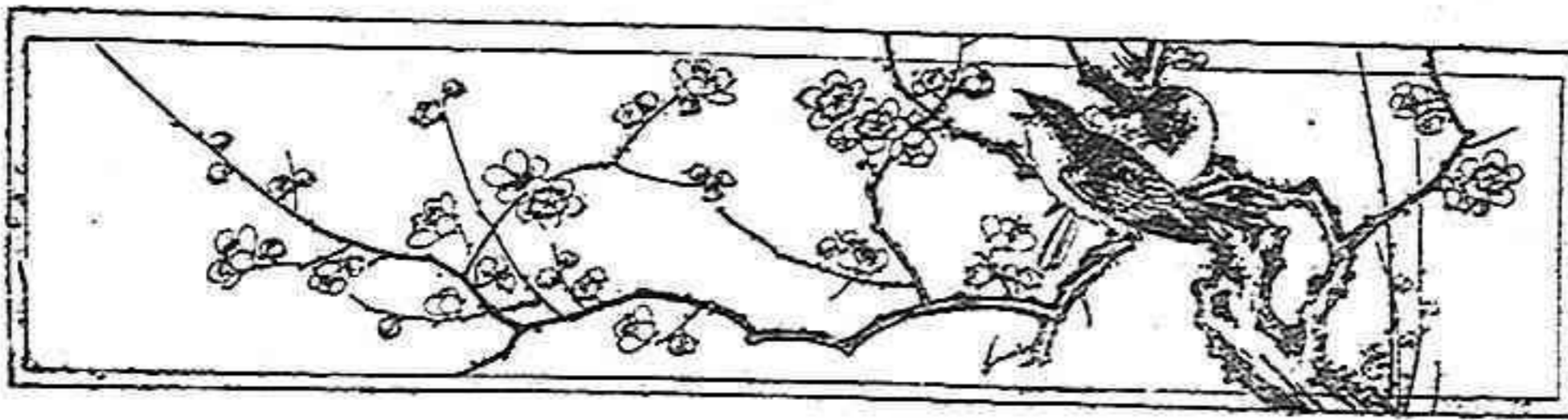
Avans de deixar la ploma, he de dirigir-me als que duhen afecte al apóstol de nostra renaixensa y admiran las suas obras. Aquests, que (pese á qui pese) son bona cosa en qualitat y en quantitat, deurían veure si lograven aixecar lo sèu esperit abatut y l' obligavan á anar donant á llum las produccions que tè anunciadas, y á mes un poema romancesch que ha fet aquests darrers anys, treball notabilíssim y d' un caràcter distint de tot lo que s' ha escrit fins ara á Catalunya. ¡Tant de bo que ho poguessen conseguir!

ANTONI CARETA Y VIDAL

20 Juny de 1889.

(*) Podríam exténdrens mòlt respecte aquest punt; però en aquests moments devem renunciarhi.

LAS LITERATURAS REGIONALS

HUNGRÍA

ALEXANDRE PETOEFI

LAS literaturas dels pobles que s' han trobat ó 's troban en cassos semblants al de Catalunya, deuen tenir especial interés pera nosaltres, y aqueixas figuras genials que s' aixecan de vegadas al reivindicarse una na-

cionalitat del olvit ó de la opressió, deurían ésser las fitas que 'ns marquin vers ahont hem de dirigir nostres passos.

Lo renaixement polítich á Hungría ha creat son mellor período literari, que conta ab cultivadors de tots los genres. Allí la qüestió de llengua devía ferse social, perque un magyar y l' austriach no tenen res de comú, pertanyen á rasses distintas, y no 's poden entendre l' un y l' altre sense possehir coneixements d' abdos idiomas.

La literatura húngara dista molt de tenir un passat com la nostra, però ha fet en lo present sigle tal rebrotada que pot posarse al costat de qualsevol altre literatura moderna, havent produhit alguns genis que no admeten comparació.

Lo qui entre tots té més caràcter propi y que més lluny ha escampat la nomedada es PETÖFI SÁNDOR que expressantnos ab la frase d' un de sos paisants «es lo poeta més original, lo més gran lírich d' Hungría..., un guía del jovent, lo cantor de la Llibertat. (1).»

Nasqué en la hora darrera del any 1822 á Felégyhaza, poble de la petita Cumanía. Duas vegadas s' escapá d' un colegi á pensió, y més endavant fugí de la disciplina militar. Després entrá en una companyia d' actors ambulants, y 's convencé per fí de que no era nat pera fer comedias.

Alashoras, abrumat per las decepcions y la miseria, s' entregá á escriure versos, y prompte obtingué la inserció d' algunas composicions en la revista l' *Athenaeum* de Pest, que no era poch.

La poesia húngara havia rebut molt la influencia de la ve-hina Alemanyia (2), á la que, feta honrosa excepció de C. de Kisfaludy, Vœræsmarty y Arany, pochs han deixat de contribuir.

Mes Petöfi, fill del poble, y, com ell deya, havent estudiat la Gramática de la Naturalesa, aportá un genre nou, desconegut y propi, cantant ab una vivesa y una veritat encantadora la corda íntima en totas sas tonadas.

En la poesia *Dalaim* (Mos cants), una de las millors que eixiren de sa ploma, se retrata ell mateix ab fidelitat, ab sa simplicitat avassalladora, ab sas imatges abundants y sempre de bona lley, impregnada tota d' aquell ayre de tristesa, de anhel, d' un desitj no conseguit.

Lo mellor sará traduhirla.

«Tot sovint me poso á meditar y sols comprench á mitjas mon propi pensament, enfosquit per la celistia. Corro d' un

(1) E. Péterfy.— *Das moderne Ungarn*, Berlin, 1883. pág. 29.

(2) V. á aquest propósit la obra de A. Dux: *Aus Ungarn, Literatur und cultur-geschichtliche Studien*, Leipzig, 1880.

cap al altre per l' estimat y extés país, y vaig errant per aquest mon sens límits.

»Y llavoras los cants que com flor que 's desclou m' ixen de l' ànima, resplandeixen en mon esperit ab la melancolía del clar de lluna.

»Fora millor tal volta allunyar las visions, viure ab prudencia y cuydarme dels días que han de venir... Però ¿per qué inquietarse y preveure? Deu es bo y ell ne tindrà compte.

»Y llavoras los cants que com flor que 's desclou m' ixen de l' ànima, com una papallona voleyant entorn mon esperit encara més lleuger.

»Si trobo una noya hermosa, possehida d' un dolor més gran que 'l que m' envolta ab sas tenebras, me contemplo en sos ulls llarga estona, aixís com lo cisne 's mira en la transparencia del estany.

»Y llavoras los cants que com flor que 's desclou m' ixen de l' ànima, enlassan mon esperit com ab branca de roser silvestre.

»¿M' estima? No paro de beure á ma ventura. ¿No m' estima? Bech á ma dissort com un desesperat. Per tot arreu hont lo ví espurneja, aviat lo bellugadís capritxo 's possessiona del cor.

»Y llavoras los cants que com flor que 's desclou m' ixen de l' ànima, coronan mon esperit com ab l' arch de Sant Martí.

»Mes ¡ay! que mentres ab la ma agito la copa, ressonan las cadenas en los brassos de molts pobles. Y aixís com aquí 'ls gots tenen un trinch melodiós, los ferros fan un soroll sort en las parets de las presons.

»Y llavoras los cants que com flor que 's desclou m' ixen de l' ànima, m' enrotllan l' esperit de negres núvols.

»¿Per qué sofreix lo poble esclau? ¿Cóm no s' aixeca pera rompre sas cadenas? ¿Esperará, tal vegada, que Deu misericordiós fassi que se li rovellin á las mans?

»Y llavoras los cants que com flor que 's desclou m' ixen de l' ànima, atravessan mon cor com los selvatges raigs del llamp (1)».

(1) Pera ferse cárrech de la forsa poética de Petöfi y de las ventatjas de la lengua magyar, bastará saber que l' estribillo que va al final de cada estrofa constitu-

Petöfi ha entés en general la poesia patriótica d' una manera ben diferent de com s' ha sentit á Catalunya. No deu buscarshi aqueix cúmulo d' imprecacions y amenassas llensadas á doll contra 'ls opressors, fa patriotisme d' una manera indirecte, y després de llegit, un sent amor per la Hungría, desitjantli de cor tot lo que justament demana y un aborreix al poble, que sense lley ni rahó tracta de fer infelissa á una regió que no ho mereix.

Volém creure que aqueixa diferencia es filla de que 'ls húngars sentían lo que deyan y 's veyan capassos de durho á cap, mentres que nosaltres no semblém estar disposats á fer tot lo que dihém.

Y per aixó las poesías de Petöfi s' han fet populars, perque 'l poble de totas las terras se pinta sol pera entendre 'l sentiment que hi vessa; y si Göthe va dir:

„Wer den Dichter will verstehen,
Muss in Dichters Lande gehen.“ (1)

nostre poble deuría compéndrel be perque nostra poesia popular n' está saturada. Estém en la creensa de que més impresionat un se queda després de la lectura de *La Barretina* de Verdaguer que no pas després de llegir moltes de las poesías patrióticas barrocas y cruas que fa un quan temps qu' estan de moda entre nosaltres.

Com á bon húngar, Petöfi fou un enamorat de la Llibertat. Servesca de mostra la següent composició:

L' IDOL

„Jo guardo en mon cor un amor com no n' hi ha hagut cap altre de tan gran. Mes aquest amor es sant, no ha pres may cos en la terra.

„Estimo á una dona divina, es la Llibertat, la deesa deste-

heix en l' original sols dos versos endecasíllabs, dels quals no més lo darrer varia. Neugebauer en sa traducció alemanya s' ha vist precisat á suprimir la imatge del primer vers.

(1) Pera compendre un poeta, deu anarse á sa terra.

rrada! ¡Oh quina pena! que may se m' haja aparegut sino entre somnis!

«Mes gayre be cada nit m' afavoreix. Avuy també l' he trobada en un jardí.

«Agenollat á sos peus, li confessava ab quin ardor mon cor estava inflammat per ella, y pera cullirli una flor, he estés la ma tot inclinantme.

«Peró 'l butxí estava darrera meu. M' ha colpejat ab son coltell sagnant. Lo meu cap á rodat entre mas mans y l' he ofert á la Llibertat, en lloch de la flor.»

Y quant ho deya savía que ho deya de cor.

Efectivament, lo 31 de Juliol de 1849, morí á Schæssburg, defensant la patria contra 'ls austriachs y russos. Confosas sas despallas ab las de tants altres bons magyars, no 's pogué regoneixer lo cadavre ni 's trobá rastre d' ell, donant aixó un carácter de llegenda á sa personalitat y un exemple que seguir als bons patriotas.

Sas amorosas, son també impresións rápidas, plenas d' imatges ben trobadas. Ha descrit escenas populars que tenen molt sabor húngar. Té poesías de carácter social rublertas de conceptes humans á tot serho. Però sempre es lo mateix poeta íntim y franch, que las desgracias de sa patria y las decepcions de la vida li trossejaren lo cor, mes no li inspiraren rencors y odis, sino que ajudaren á ferlo gran; lo poeta que quan l' ofega la tristesa la escampa en sos versos, y quan un goig l' avassalla, lo canta ab fruhició.

A Alemanyia Petöfi es molt conegut, y entre totas se recomana la traducció en vers de L. Neugebauer (Leipzig, 1885). A Fransa l' ha fet coneixer Ch. E. de Ujfalvy de Mezö-Kövest (París, 1871), autor d' altres llibres á propósit de la poesia húngara. Quant en 1885 lo delicat Coppée aná á Budapest, ne portá, fruyt del viatge, algunas traduccions que semblan originals, tal es l' art ab que son fetas. Entre nosaltres no sabém que Petöfi siga conegut més que per una íntima publicada en lo n.º 27, primera época, de L' AVENS.

Acompanyém aquest article de algunas traduccions, poch afortunadas, però que creyém donarán idea del poeta, puig que son fetas, en tot lo possible, ab lo mateix metre é igual número de versos del original.

¡Saludém, com á catalans, al primer cantor d' Hungría lliure, y descubrimnos davant sa estatua!

J. MASSÓ TORRENTS

Nonument á Petöfi. Budapest.

POESIAS DE PETOEFI

MA ESPOSA Y MON SABRE

Un colom en la teulada,
una estrella en l'infinit,
ma benaymada reposa
y en mos brassos jo la tinch.
En mos brassos recolzada
dolsament s'hi ha adormit,
com en branca blincadissa
la rosada del matí.

Si hi tinch dret ¿cóm no l'abrasso?
¿cóm no la beso frisós?
ma boca no 'ls escatima
sent molt rica de patons.
A tothora garlaríam
mes s'aturan nostres mots
y á mitj camí 's fonen sempre
d'alguna carícia al foch.

¡Qu'eterna qu'es nostra joia!
¡quín amor més dols y gran!
es com una perla pura
en un mar de benestar.
Més aixó no sembla plaure
á mon sabre qu'allí dalt,
desde la paret, nos mira
ab un ayre mal carat.

Bon company ¿per qué 'ns contemplas
del teu recó ab tal menyspreu?
¿estás gelós, tal vegada,
y ma delícia 't fereix?
Deixa estar cosas de donas
lleal amich d'altre temps,
déixaho estar si ets un home,
que d'aixó res n'has de fer.

Y á més ¿per qué engelosirte?
¿no la conéixes bé prou
la quí m'endolseix la vida,
la adorada del meu cor?
Bé sabs que tant com hermosa
l'amor patri 'l té ben fort,
si apar que Deu l'ha enviada
en lloch de nostre ángel bo.

Que la pátria necessite
algun día lo meu bras,
y veurás qu'ella mateixa
á mon cos te cenyirá
y benehintnos alhora
com á dos eterns companys:
«¡Partiu, dirá, l'un á l'altre
per sempre fidels siáu!»

LO NAIXEMENT DEL MEU FILL

Vina, fill meu ¡mireu que 'm crida!
jo vull estrényel en mon cor.
Mireu, ja l'arbre de ma vida
ha rebrotat ab esplendor.

¡Oh! jo 't saludo mil vegadas
nou aucellet qu'ets de mon niu!
Tas tendres veus son ofegadas
pels cants del pare que en tu viu.

Mirant frisós ta joliu cara
ma ansia de pare s' ha calmat.
¿Lo capellá no hi es encara?
ja ab plors de goig t' he batejat.

Jo soch astrólech y puch veure
lo que será aquest nou estel,
sas faccions mirant, puch treure
quin pervenir li guarda 'l cel.

Un arbre en flor de la esperança
davant mos ulls puch contemplá';
si una gelada no l' alcanza
cap flor novella li caurá.

¡Mort, tan crudel ab mi no foras
pera segar eix sér felís
guárdal per mi; pensa llavoras
que jo 'l consagro al meu pahís.

¿No es cert, fill meu, que tu algun día
en amor patri 'm guanyarás,
y quan vellet y las jo sia
tu lo meu lloch ocuparás?

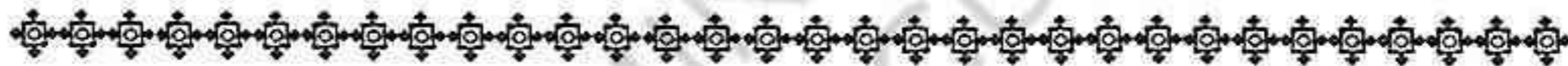
Y aconsolats, damunt ma llosa,
diréu: «¡Es mort! no hi há perill,
perque son ánima fogosa
víu per la pátria en lo seu fill.»

A MA ADELAIDA

¿Veus lo Danubi, hermosa meva
qu' estreny est' illa en sa corrent?
així també la imatge teva
dintre mon pit la tinch vivent.

¿Veus lo brot vert com se balansa
dintre de l' aygua en la frescor?
Deixa que 'l doll esperança
així s' escoli en lo meu cor.

Pel·lissier Santy

BIBLIOGRAFIA

FESTA DELS JOCHS FLORALS DEL PRIMER DIUMENGE DE MAIG DE MDCCCLXXXVIII. *Any XXX de llur instauració.*—*Estampa Ibérica de Francisco Fossas, 123, Rambla de Catalunya, baixos.*—MDCCCLXXXVIII.—Un vol. de 26 X 16 centimetr. y 320 págs., 5 ptas.

Per fi, y com si s' hagués endarrerit expressament pera commemorar l' aniversari de la festa, ha vist la llum lo tomo que conté las composicions premiadas en los *Jochs Florals del primer diumenge de Maig* de l' any passat.

Enclou alguns treballs de mérit entre los que sobressurt l' hermós poema «Margaridó» de Apeles Mestres, d' acció bonica y ben desenrotllada ab versos cuydats ensemps qu' espontanis; l' escenari está descrit ab una justesa qu' enamora, y la orfaneta es una creació. En lo «Caball etern» poesia de Emili Guanyabens que s' emportá la Flor natural, s' hi veu facilitat y valentia, y contrasta ab «La Pitonisa d' Endor» que guanyá la Viola, composició desgraciada que abunda en defectes de fons y de forma. Déu ferse també menció apart de «La Bofetada» (que no sabém perquè s' endugué 'l premi á la mellor composició humorística), d' una naturalitat encantadora; lo *metge* y lo *rector* son dos tipos socials que may s' avindrán y que están pintats de ma mestre. Las demás composicions liricas d' aquest volúm son en general de regular valor, excepció feta de las que no 'n tenen, y no surten de lo comú en la poesia de certámen, que ja entre nosaltres es un genre com qualsevol altre.

Duas composicions dramáticas conté també además, lo nou volúm. L' una es una comedia en dos actes del Sr. Figuerola Aldrofeu que á horas d' ara ja s' ha representat en lo teatre de Novedats, aixó es «*Servey de Plata.*» L' altra es un nou drama del senyor Soler «*La Rondalla del Infern*» que apart alguns trossos dignes de son autor, en general las escenas son exageradas y en quan á forma se veu que 'ls versos que naturalment no han rajat bé, son descuydadíssims. A nostre entendre, cas de representarse, deuría retocarse molt.

Comensa 'l tomo lo discurs del president del consistori D. Conrat Roure fet molt discretament, y 'l tanca, 'l discurs de gracias del Sr. Lasarte.

Establiment tipogràfic de Fidel Giró, carrer de las Corts Catalanas (Gran Vía), 212 bis